ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Αυτόματον: Περιοδικό Ψηφιακών Μέσων και Πολιτισμού

Τόμ. 2, Αρ. 2 (2023)

Νεότητα και Ψηφιακή Εμπειρία

Επιθυμία και Αποξενωμένη Οικειότητα

Σταύρος Σταύρου Καραγιάννης

doi: 10.12681/automaton.35472

Copyright © 2023

Άδεια χρήσης Creative Commons Αναφορά 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σταύρου Καραγιάννης Σ. (2023). Επιθυμία και Αποξενωμένη Οικειότητα: Το «Grindr» και η επιτέλεση της σεξουαλικότητας. *Αυτόματον: Περιοδικό Ψηφιακών Μέσων και Πολιτισμού*, *2*(2), 35–51. https://doi.org/10.12681/automaton.35472

AYT
OMA
TON
2(2): 35-51

Επιθυμία και Αποξενωμένη Οικειότητα: Το «Grindr» και η επιτέλεση της σεξουαλικότητας

Σταύρος Σταύρου Καραγιάννης[1]

Περίληψη

Το άρθρο επιχειρεί μια θεωρητική προσέγγιση στην εφαρμογή γνωριμιών «Grindr» ενσωματώνοντας την προσωπική εμπειρία του συγγραφέα μέσα στο επιχείρημα. Σκοπός του άρθρου δεν είναι να ασκήσει αρνητική κριτική στην εφαρμογή και να την απορρίψει, αλλά ούτε και να την επιδοκιμάσει και να την εξυμνήσει. Αυτό που επιχειρείται είναι ένας αναστοχασμός πάνω στις προεκτάσεις της τεράστιας επίδρασης της εφαρμογής και μια αξιολόγηση της πολιτισμικής και πολιτικής της σημασίας. Η έρευνα του άρθρου γίνεται μέσα σε πλαίσια που λαμβάνουν υπόψιν ένα ιστορικό πλαίσιο αγώνων της κοινότητας ατόμων με διαφορετική σεξουαλικότητα (ΛΟΑΤΚΙ), και ένα πολιτισμικό πλαίσιο όπου η ψηφιακή επικοινωνία είναι δεδομένη. Ακριβώς επειδή είναι δεδομένη και αναπόφευκτη, όπως είναι και για πολλά άτομα η επιτακτική ανάγκη που επιφέρει η ερωτική επιθυμία, το άρθρο προτείνει μια αναθεώρηση των ερωτημάτων που τίθενται για το «Grindr». Τα πολιτικά ζητήματα που προξενεί η ψηφιακή επικοινωνία σε θέματα ταυτότητας και σχέσεων, αλλά και αναζήτησης ερωτικών συντρόφων, χρήζουν προσοχής και αφύπνισης. Η εφαρμογή προσφέρει δυνατότητες αλλά ενέχει και σοβαρούς περιορισμούς που συνδέονται με συστημικά πλαίσια όπως η πατριαρχία. Είναι λοιπόν απαραίτητη η κριτική αξιολόγηση της εφαρμογής «Grindr» ως ψηφιακού μέσου αλλά και ως σημαντικής εξέλιξης στη σεξουαλική ιστορία της εποχής μας.

Λέξεις κλειδιά: «Grindr», ψηφιακές επαφές, ψηφιακή δυστοπία, σεξουαλικότητα και επικοινωνία, queer πόθος

1. Καθηγητής Μεταποικιακής Λογοτεχνίας, Τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, s.karayanni@euc.ac.cy.

Desire and Estranged Intimacy: «Grindr» and the Performance of Sexuality

Stavros Stavrou Karayanni[1]

Abstract

The article attempts a theoretical approach to the «Grindr» dating application, integrating the author's personal experience within the argument. The purpose of the article is neither to criticize and reject the app, nor to endorse and praise it. What is attempted is a reflection on the implications of the application's enormous impact and an assessment of its cultural and political significance. The research in this article is conducted within a framework that takes into account a historical context of struggles of the LGBTQI community, and a cultural context where digital communication is taken for granted. Precisely because digital communication is a given and unavoidable, as is the urgency brought about by erotic desire for many individuals, the article proposes a review of the questions raised regarding «Grindr». The political issues brought about by digital communication in matters of identity and relationships, as well as the search for erotic partners, need attention and alertness. The application offers possibilities but also involves serious limitations linked to systemic frameworks such as patriarchy. Therefore, it is necessary to critically evaluate the «Grindr» app as a digital medium but also as an important development in the sexual history of our time.

Keywords: «Grindr», digital contacts, digital dystopia, sexuality and communication, queer desire

1. Professor of Postcolonial Literature, School of Humanities, European University of Cyprus.

Εισαγωγή

Έναυσμα για την έρευνα στο «Grindr» μου έδωσε η προσωπική μου εμπειρία ως χρήστης της συγκεκριμένης εφαρμογής. Η αρχική μου διαπίστωση ήταν ότι η εφαρμογή αποτελεί μια πιστή συνέχεια των κυρίαρχων αφηγημάτων που βιώνουμε στην καθημερινότητά μας, όπως, λόγου χάριν, αυτό που αποτελεί αποδεκτή (έτερο)σεξουαλική ταυτότητα και επιθυμία, η «ορθή» επιτέλεση της ταυτότητας φύλου, και η κυριαρχία του ανδρικού λόγου. Όντας ψηφιακός μετανάστης και χωρίς ιδιαίτερη αγάπη για την οθόνη, δεν μπήκα στην περιπέτεια με ενθουσιασμό αλλά ούτε και με μεγάλες προσδοκίες. Στον λιγότερο από έναν χρόνο που διατήρησα το προφίλ μου, βίωσα στιγμές κωμικές, ενδιαφέρουσες, αλλόκοτες, ενίοτε και ευχάριστες. Όμως, μεγαλύτερη αποκάλυψη ακόμα και από την εφαρμογή ήταν το μέγεθος της επίδρασής της και πόσο βαθιά έχει διεισδύσει σε πληθώρα ακαδημαϊκών θεμάτων και συζητήσεων. Δεν ήμουν προετοιμασμένος για το εύρος και τον αριθμό των δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά για το «Grindr». Μια έρευνα με αυτήν τη λέξη-κλειδί στο Open Athens απέδωσε περισσότερους από 500 τίτλους! Μέχρι πρόσφατα, είχα μόνο μια μάλλον αόριστη αίσθηση των τεράστιων συζητήσεων που μαίνονται από την πρώτη κυκλοφορία της εφαρμογής, η οποία, όπως μας πληροφορεί ο Κρίστοφερ Κόνορ (Christopher Conner), συνέβη τον Μάρτιο του 2009 (Conner 2019: 397).

Με το ιδιαίτερο ενδιαφέρον μου για τις Πολιτισμικές Σπουδές και τις πολυποίκιλες προσεγγίσεις τους σε συνδυασμό με έντονο δανεισμό ιδεών από διάφορους κλάδους, χάρηκα ιδιαίτερα με το εύρος των ακαδημαϊκών υποβάθρων των μελετητών που δημοσιεύουν για θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή αυτή. Τα υπόβαθρα αυτά περιλαμβάνουν Ανθρωπολογία, Εθνολογία, Κοινωνιολογία, Νομική, Οικονομία, Ψυχολογία, Σπουδές Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Γλωσσολογία. Αυτό είναι ένα προφανές σημάδι ότι ο εξελισσόμενος διάλογος για την εφαρμογή ως πολιτισμικό φαινόμενο εξετάζεται από πολλές οπτικές γωνίες και εμπλουτίζεται με γνώσεις από διάφορους επιστημονικούς κλάδους, οι οποίοι όλοι συγκλίνουν στην επιρροή αυτής της διαδικτυακής εφαρμογής γνωριμιών στις κοινωνίες, τους πολιτισμούς, την οικονομία, και την πολιτική. Πράγματι, η εφαρμογή διερευνάται και εξετάζεται για τις δυνατότητες και τις επιπτώσεις της στην ψηφιακή επικοινωνία, καθώς και ως κοινωνικό φαινόμενο με αναμφισβήτητα ισχυρό αντίκτυπο στις πρακτικές και την προσωπική ανάπτυξη ενός ατόμου.

Πέρα από τον όγκο του ακαδημαϊκού έργου, είναι επίσης συναρπαστικό να δούμε πόσοι μελετητές έχουν διερευνήσει διάφορες πτυχές που συνδέονται με αυτό το θέμα, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες περιοχές, χώρες, ακόμη και πόλεις

όσον αφορά τη χρήση της εφαρμογής. Για παράδειγμα, υπάρχουν άρθρα για την Ουγκάντα (Bryan 2021), την Κύπρο (Ευριπίδου 2020, Χρυσοστόμου & Γαζή 2022), το Χονγκ Κονγκ (Choi, κ.α. 2016), την Κίνα (Kokas 2022), την Καλκούτα (Dasgupta 2022) και το Newcastle-upon-Tyne (Carl Bonner-Thompson 2017). Ακόμη και το γεγονός ότι οι Ελάιτζα Κάσιντι (Elija Cassidy) και Γουίλφρεντ Γιανγκ Γουάνγκ (Wilfred Yang Wang) δηλώνουν τον στόχο τους να προχωρήσουν πέρα από το «Grindr» για να διερευνήσουν τη χρήση της διαδικτυακής εφαρμογής στην ομοφυλόφιλη κινεζική διασπορά της Αυστραλίας, αποτελεί απόδειξη της επικράτησης της εφαρμογής και του ειδικού ενδιαφέροντος για συγκεκριμένες τοποθεσίες, κοινότητες και χώρες. Πρόκειται για ανόμοιες γεωγραφικές τοποθεσίες και εξαιρετικά διαφορετικές χώρες, όπου οι κουλτούρες και οι κοινότητες δεν έχουν πολλά κοινά. Με την αφέλειά μου επί του θέματος, δεν περίμενα ότι μια εφαρμογή που είναι διεθνώς διαθέσιμη στην ίδια μορφή θα παρήγαγε τόσο διαφορετικά αποτελέσματα και θα προκαλούσε ώθηση για τόσο διαφορετικούς χειρισμούς, κριτικές και συμπεράσματα.

Η Περιπέτεια Ενός Χρήστη

Όσον αφορά αυτό που αναφέρω ως «μορφή» του «Grindr», ο Μπόνερ-Τόμπσον (Carl Bonner-Thompson) προσφέρει μια σαφή και συνοπτική περιγραφή (2017: 1612)

> Όταν ένας χρήστης συνδέεται στο «Grindr», του παρέχεται ένα πλέγμα άλλων χρηστών. Το πλέγμα αποτελείται από μικρά κουτάκια που δείχνουν αναβαθμισμένες εκδόσεις των φωτογραφιών του προφίλ των χρηστών. Αυτό το πλέγμα δείχνει τους άνδρες κατά σειρά τοποθεσίας, με το κορυφαίο προφίλ να είναι του χρήστη, ενώ οι άλλοι απομακρύνονται γεωγραφικά όσο πιο κάτω κινείται ο χρήστης στο πλέγμα. Οι χρήστες μπορούν να περιηγηθούν στο πλέγμα και να δουν τα προφίλ άλλων ανδρών, αλλά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε περιορισμένο αριθμό προφίλ, εκτός αν πληρώσουν συνδρομή.

Παρά τη σαφήνεια της περιγραφής του Μπόνερ-Τόμπσον και την καθαρότητα της διεπαφής της εφαρμογής, στα πρώτα μου στάδια επαφής με το πλέγμα ένιωθα πλήρη σύγχυση και αποπροσανατολισμό. Επιπλέον, η σύγχυσή μου επιδεινώθηκε όταν συνειδητοποίησα ότι έπρεπε να μάθω μια νέα γλώσσα: «φυλές», «βίδρα» («otter») και νέα ακρωνύμια όπως για παράδειγμα το «NSFW Pics» (το «Right

Now» ήταν επίσης καινούργιο, αλλά μπορούσα εύκολα να συμπεράνω τη σημασία του που φαινόταν απλή, μόνο που κάθε άλλο παρά «απλή» μου φάνταζε). Ένιωσα απογοήτευση καθώς η μύησή μου στο «Grindr» επέφερε μια αίσθηση αποξένωσης, ακόμη και εξάντλησης, όπως πολύ ωραία το θέτει ο Σεντόρουν Ρατζ (Senthorun Raj): «... όλη αυτή η κειμενική διακίνηση συμβαίνει μέσα σε διάστημα λίγων λεπτών. Οι σωματικές, διανοητικές και συναισθηματικές μας ικανότητες μπαίνουν σε υπερδιέγερση. Μπορεί να είναι αρκετά εξαντλητικό» (Raj 2013). Η απάντηση σε μηνύματα, η αναζήτηση και η προβολή κενών και συμπληρωμένων προφίλ αποδείχθηκαν χρονοβόρες και συχνά απογοητευτικά αργές και μη παραγωγικές. Υπήρχε, βέβαια, ένα συγκρατημένο αίσθημα ενθουσιασμού, περιέργειας και προσμονής για την εμπειρία.

Ωστόσο, η αποξένωση, η απογοήτευση και η κούραση επικράτησαν. Αυτό που είχα μπροστά μου ήταν ένα πλέγμα από αμφίσημα τετράγωνα που έφεραν ετικέτες με ψευδώνυμα και πλαισίωναν μια ποικιλία από μέρη του σώματος, συχνά σε διάφορες ασυνήθιστες γωνίες, πολλά κενά τετράγωνα ενδιάμεσα, ακέφαλοι κορμοί που έμοιαζαν απόκοσμοι καθώς έμοιαζαν να αιωρούνται στο τετράγωνο πλαίσιο, σημαίνοντα της επιθυμίας όταν το σημαινόμενο ήταν ένα πολύπλοκο σύμπλεγμα από έννοιες με τριχωτό ή λείο στήθος που χανόταν στις παγίδες της εφαρμογής. Κάθε τετράγωνο έμοιαζε να κρύβει ένα σώμα που ανέμενε να προσφέρει την υποσχόμενη απόλαυση ή και να εκπληρώσει μια αναζήτηση για ολότητα, εξ ου και η ουτοπική διάσταση που συχνά αποδίδεται στη συγκεκριμένη εφαρμογή (βλ. «Queer Narratives with Zach Stafford and Jack Halberstam»). Σε όρους της καθημερινότητας, φαντάζουν τα προφίλ των χρηστών σαν κύβοι σε τηλεοπτικό τηλεπαιχνίδι που περιμένουν να γυρίσουν και να αποκαλύψουν την κρυμμένη τους πλευρά, ώστε ο παίκτης να έρθει πιο κοντά στην εξαργύρωση της επιταγής της επιθυμίας που κρατάει διπλωμένη στην καρδιά του.[1] Η αυτοσυνείδησή μου και το ενδιαφέρον μου για καινούργιες γνωριμίες αιωρούνταν πάνω από τη δραστηριότητα, αλλά δεν έμοιαζαν να με συνδέουν με την εφαρμογή με κάποιον ουσιαστικό τρόπο. Η σκέψη μου προσπαθούσε να επεξεργαστεί αυτό που εμφανιζόταν (ή δεν εμφανιζόταν) σε κάθε διαδοχικό κλικ, ξεκινώντας όπως ήμουν σε μια αναζήτηση για εξερεύνηση και παρακινούμενος από μια επείγουσα επιθυμία να πλοηγηθώ και να ανακαλύψω ανθρώπους.

Μια Ιστορική Προοπτική

Αρχικά, το ενδιαφέρον μου για μια κριτική διερεύνηση αυτής της εφαρμογής κοινωνικού δικτύου προήλθε κυρίως από την περιέργειά μου σχετικά με τις πολιτικές της διαστάσεις. Μεγαλώνοντας στην Κύπρο των δεκαετιών του 1970 και του 1980, υπέμεινα μια παιδική και εφηβική ηλικία όπου και μόνο η συνειδητοποίηση ότι οι σεξουαλικές επιθυμίες κάποιου ήταν «διαφορετικές» προκαλούσε τεράστιο άγχος, στρες και αρκετά συχνά, ανεπούλωτο τραύμα. Επιπλέον, με τη σεξουαλικότητα να είναι τις περισσότερες φορές άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σωματοποίηση και τις περισσότερες φορές να βιώνεται μέσω του σώματος, ήταν πιθανό να κατοικεί κανείς σε ένα σώμα που κουβαλούσε την αβάσταχτη βαρύτητα του να είναι διαφορετικό. Αργότερα, στο πανεπιστήμιο στα μέσα της δεκαετίας του 1980, διάβασα για το Stonewall και τους φεμινιστικούς αγώνες και συνειδητοποίησα έντονα μέσα από τα κείμενα πώς η γλώσσα γύρω από τη σεξουαλική καταπίεση άλλαζε, για να αναπτύξει τρόπους αντίστασης και απελευθερωτικής διαφυγής πέρα από τα περιοριστικά δυαδικά συστήματα του δομισμού. Πράγματι, προσκολλήθηκα σε μια ιστορική προοπτική που αναπτύχθηκε με τα χρόνια μέσα από την άμεση εμπειρία των αγώνων των ΛΟΑΤΚΙ+ για δικαιώματα και ελευθερίες, καθώς και της προβληματικής μετα-αποικιακής κληρονομιάς της Κύπρου (της χώρας μου) σε θέματα σεξουαλικότητας. Στην Κύπρο, η ομοφυλοφιλία για τους άνδρες ήταν ποινικό αδίκημα μέχρι τον Μάιο του 1998, όταν η αποικιακή νομοθεσία καταργήθηκε μέσα από μια ταραχώδη διαδικασία που αποκάλυψε την κατάφωρη ομοφοβία των θεσμών που κυβέρνησαν την Κυπριακή Δημοκρατία που ιδρύθηκε μετά την ανεξαρτησία από την αποικιοκρατία (Kamenou 2011).

Ως εκ τούτου, ήμουν περίεργος να δω πώς αυτή η κληρονομιά των προβληματικών queer ενσαρκώσεων που σημάδεψαν τη γενιά μου συνδεόταν με τη χρήση της εφαρμογής. Με ενδιέφερε η ιστορική και πολιτική διάσταση και ήθελα να αντιληφθώ με ποιους τρόπους βίωναν ή βιώνουν το στρες της queer ενσάρκωσης οι άνδρες όλων των ηλικιών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή, για να αναζητήσουν πιθανούς συντρόφους κυρίως αλλά όχι αποκλειστικά για σεξ. Στην πραγματικότητα, η αποποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας στην Κύπρο φαίνεται να έχει επιφέρει μια νηνεμία και μια περίεργη αίσθηση εκπλήρωσης που παραπέμπει σε κενό, δημιουργώντας ένα οξύμωρο σχήμα που συνοψίζει και εκφράζει εύστοχα την πολιτική στιγμή της χώρας μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Καραγιάννης 2018). Με αυτό το πλαίσιο στο μυαλό μου, ήθελα να δω αν αυτή η προοπτική και οι αγώνες σχετίζονται ή παραμένουν εντελώς εκτός της ψηφιακής αναζήτησης της εκπλήρωσης. Σκέφτηκα ότι θα ήταν ενδιαφέρον να συνδέσω τη

χρήση αυτής της διαδικτυακής εφαρμογής γνωριμιών με τις αναθεωρημένες κοινωνικές απόψεις σχετικά με την ομοφυλοφιλική επιθυμία και την αόριστη εντύπωση μιας νεοαποκτηθείσας αίσθησης πολιτικής δράσης. Αυτή η εξουσία φαίνεται να επιτρέπει σε άνδρες με ομοφυλόφιλη επιθυμία νέες και απροσδόκητα πλούσιες ευκαιρίες να επιδιώξουν την επιθυμία χωρίς ενοχές και αναστολές. Βασική προϋπόθεση το έξυπνο κινητό τηλέφωνο, η μύηση στην ψηφιακή τεχνολογία και η πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Τουλάχιστον, αυτή ήταν η αφελής και κάπως εξιδανικευμένη εντύπωση της επιθυμίας στην ψηφιακή της μεταποίηση, μια εντύπωση που ίσως οφείλει τον σχηματισμό της στην αντίθεση που δημιουργείται με παλαιότερες προοπτικές ανδρών που επιδιώκουν σεξ με άλλους άνδρες. Με το «παλαιότερες προοπτικές» σε σχέση με την επιδίωξη της εκπλήρωσης της επιθυμίας έχω κατά νου, για παράδειγμα, περασμένες εποχές, όταν η μετανάστευση ή η μετοίκηση ήταν η μοναδική λύση για τη βιώσιμη ύπαρξη ενός ατόμου με διαφορετικές σεξουαλικές πεποιθήσεις. Στην περίπτωση μεγάλων χωρών, οι γκέι άντρες, τα queer άτομα γενικά, μετοικούσαν σε μεγάλα αστικά κέντρα όπου αισθανόντουσαν ότι μπορούν να επιδιώξουν την εκπλήρωση της σεξουαλικής τους επιθυμίας (βλ. «Queer Narratives with Zach Stafford and Jack Halberstam»). Στην περίπτωση μικρών χωρών, όπως η Κύπρος, τα queer άτομα μετανάστευαν σε μεγαλύτερες χώρες με την ελπίδα της ίδιας επιδίωξης. Εκτός από τη μετανάστευση, στις παλαιότερες προοπτικές ανήκαν και τα (συχνά μακρινά) ταξίδια, όπου ο σκοπός ήταν να βιώσουν την έντονη διασκέδαση των γκέι μπαρ και κλαμπ και να αναζητήσουν πιθανούς συντρόφους και βραχυπρόθεσμους ή μακροπρόθεσμους δεσμούς. Αυτή η εξάρτηση είναι που έκανε τη Μύκονο και την Ίμπιζα, για παράδειγμα, δύο από τους πιο δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς για γκέι ταξίδια, επιτρέποντας νέες δυνατότητες στη φαντασία των γκέι ταυτοτήτων όσον αφορά τον τρόπο ζωής, την ψυχαγωγία και μια χαλαρά εννοιολογημένη διεθνή «Φαντασιακή Κοινότητα», της οποίας οι υλικές δυνατότητες βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στο διαθέσιμο εισόδημα, φυσικά.

Ωστόσο, το «Grindr» έχει επηρεάσει βαθιά αυτές τις προοπτικές. Επηρέασε τον τρόπο αλληλεπίδρασης και σύνδεσης μεταξύ των γκέι ανδρών (Conner 2018: 399), και εισήγε μια εντελώς αναθεωρημένη προοπτική για την απόσταση και τη γεωγραφική θέση. Το «Grindr» λειτουργεί με βάση την τοποθεσία, πράγμα που σημαίνει ότι η εφαρμογή επιτρέπει στους χρήστες να αναζητούν συντρόφους που ζουν είτε πολύ κοντά είτε πιο μακριά, αλλά εξακολουθούν να βρίσκονται στην περιοχή τους. Η γεωτοπική διάσταση καθιστά δυνατή τη συνειδητοποίηση των δυνητικά επιθυμητών υποκειμένων που βρίσκονται σε μικρή απόσταση. Αν το δού-

με ιστορικά, αυτή η συνειδητοποίηση αποκτά μια ιδιαίτερη αξία. Όχι μόνο υποβοηθά μια σημαντική αλλαγή στην αντίληψη του χώρου ως queer (queer space) αλλά μετριάζει τη μοναξιά που σημαδεύει τον συναισθηματικό κόσμο πολλών ομοφυλόφιλων ανδρών και queer ατόμων γενικότερα, στο άμεσο περιβάλλον τους. Επιπλέον, η γεωτοπική διάσταση δημιουργεί μια εξαιρετική αίσθηση επίγνωσης που έχει αλλάξει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο οι ομοφυλόφιλοι άνδρες αποκτούν συνείδηση των προοπτικών οικειότητας και απόστασης στο κοινωνικό και γεωγραφικό τους περιβάλλον. Όπως το θέτουν οι Τζακ Χάλμπερσταμ (Jack Halberstam) και Ζακ Στάφορντ (Zach Stafford) έγινε η μετάβαση από φαντασιακές κοινότητες σε ψηφιακές κοινότητες online, με δυνατότητες που δεν μπορούσαμε να είχαμε φανταστεί πριν από την ψηφιακή εποχή και που μάλλον δεν μπορούμε πλήρως ακόμα να αντιληφθούμε (βλ. «Queer Narratives with Zach Stafford and Jack Halberstam»).

Κατηγορίες και Αυτοπροσδιορισμός

Το «Grindr» φαίνεται να είναι αποδέκτης ευρείας δημοτικότητας αλλά και δριμείας επίκρισης. Όσον αφορά τη δημοτικότητά του, η γενική εντύπωση είναι ότι προσφέρει μοναδικές δυνατότητες διάδρασης με άτομα με κοινά γούστα ή συμβατά σεξουαλικά ενδιαφέροντα. Στην πραγματικότητα, μόλις σχηματίσει κανείς κάποια εντύπωση από τη ρητή γλώσσα, την ανοιχτή και απροκάλυπτη αναζήτηση της απόλαυσης, την εστίαση στην ηδονιστική εκπλήρωση, τότε γίνεται εύκολα αντιληπτό γιατί οι εφαρμογές αυτού του είδους παρέχουν μια ίσως ανυπόστατη αίσθηση σεξουαλικής απελευθέρωσης με συμπεριφορές απαλλαγμένες από αναστολές και ταμπού. Η διαθεσιμότητα και προσβασιμότητα της εφαρμογής κάνει τους χρήστες της να συμπεραίνουν ότι έχουμε εισέλθει σε μια νέα εποχή σεξουαλικής πολιτικής μετά από μια μακρά περίοδο καταπίεσης, επειδή διαθέτουμε πλέον όλα αυτά τα προηγμένα μέσα για να βρίσκουμε συντρόφους και να προσαρμόζουμε την επιδίωξή μας ακριβώς στην επιθυμία μας.

Η επίκριση προέρχεται από μια διαφορετική εμπειρία που βρίσκεται πέρα από την εφαρμογή ως τεχνολογικό μέσο και συνδέεται με μια γενική δυσαρέσκεια για την εφαρμογή. Στην πραγματικότητα, ενώ αναστοχαζόμουν και ερευνούσα αυτό το θέμα, το ανέφερα σε συζητήσεις με μεγάλο αριθμό φίλων, καθώς και με τα ομολογουμένως ελάχιστα άτομα που γνώρισα στην ίδια την εφαρμογή και με τα οποία μπόρεσα πραγματικά να έχω κάποια συζήτηση πέρα από αριθμητικά στοιχεία σώματος (βάρος, ύψος, κ.α.) και φωτογραφίες συγκεκριμένων μελών του

σώματος. Διαπίστωσα ότι είναι αρκετά συχνό να ακούω αρνητικά σχόλια ακόμη και από εκείνους που είναι συστηματικοί χρήστες. Μιλάνε υποτιμητικά και με απογοήτευση για τις καταστροφικές δυναμικές που αναπτύσσονται στην εφαρμογή, την έλλειψη ικανοποιητικών εμπειριών, την επιβολή και ακόμη και την κακοποίηση που ορισμένοι χρήστες βρίσκουν εύκολο να ασκήσουν σε άλλους με βάση την ετοιμότητα του χρήστη να συμμορφωθεί με το γούστο του άλλου χρήστη –δυναμικές που ενδεχομένως οφείλονται στην απουσία του βλέμματος μεταξύ των συνομιλητών και την ανωνυμία των χρηστών (βλ. ενδεικτικά Harley, κ.α. 2021). Επιπλέον, η χειρονομία ως έκφραση, που είναι ένα τόσο σημαντικό και αναπόσπαστο μέρος της γλώσσας του σώματος και της σεξουαλικής έκφρασης, απουσιάζει ως δυνατότητα στις ψηφιακά διαμεσολαβημένες μορφές αλληλεπίδρασης (Thompson 1999 οπ. αναφ. Ντάβου 2007). Ομοίως, το χιούμορ καθίσταται δύσκολο στο δυστοπικό περιβάλλον της εφαρμογής. Και ακόμη πιο αποθαρρυντικό είναι ότι κάποια άτομα παραμένουν στην εφαρμογή επειδή αισθάνονται ότι δεν υπάρχουν και πολλά πράγματα πέρα ή έξω από την εφαρμογή, ή επειδή ελπίζουν ότι η επόμενη ανταλλαγή μηνυμάτων, το επόμενο τετραγωνάκι θα φανερώσει αυτόν που θα κάνει τη διαφορά.

Όπως αναφέρει η Τερκλ (Sherry Turkle) στο βιβλίο της *Alone together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*, «η συνδεσιμότητα προσφέρει νέες δυνατότητες πειραματισμού με την ταυτότητα και ιδιαίτερα στην εφηβεία, την αίσθηση ενός ελεύθερου χώρου» (ό.π.: 152). Αυτό δεν ισχύει μόνο για τους εφήβους, αλλά για τα άτομα ολόκληρου του ενήλικου φάσματος. Ειδικά στο «Grindr», φαίνεται να υπάρχει η αίσθηση ότι αυτά που λέει κανείς και αυτά που κάνει με το άλμπουμ φωτογραφιών του, για παράδειγμα, δεν παράγουν άμεσες συνέπειες. Αυτό συμβαίνει σε αντίθεση με την πραγματική ζωή που «δεν παρέχει πάντα αυτό το είδος χώρου, αλλά το Διαδίκτυο το κάνει» (ό.π.: 152). Με την εκτίμηση της Τερκλ για την επίδραση της συνδεσιμότητας στην απόδοση της επιλεγμένης ταυτότητας από τα άτομα, περνάω από μερικά από τα προφίλ του «Grindr» και αναλογίζομαι τις queer επιθυμίες και τις ιδεολογικές τους εκφάνσεις. Και, προβληματίζομαι από δηλώσεις όπως: «Μου αρέσουν μόνο οι ηλικιωμένοι» ή «Όχι Ασιάτες», «Κοκαλιάρες σκύλες μείνετε μακριά» και «Μόνο αρρενωποί άνδρες». Πράγματι, όπως μας υπενθυμίζει ο Κόνορ, αυτές οι κατηγορίες, με τις ενοχλητικές και ρατσιστικές ουσιοποιήσεις τους, υπάρχουν τόσο στον πραγματικό κόσμο όσο και στο εικονικό βασίλειο του «Grindr». Έχουν να κάνουν με υπάρχοντα στερεότυπα που διαιωνίζονται στα προφίλ της εφαρμογής. Έχει κανείς την αίσθηση ότι το «Grindr», σύμφωνα με τα λόγια του Κόνορ, «αναπαράγει μια ετεροκανονική κοσμοθεωρία, δημιουργώντας μια ιεραρχία με βάση τον τύπο σώματος, τη φυλή και την

ηλικία, ενώ ισχυρίζεται ότι κάνει βήματα προς την προώθηση των στόχων του κινήματος ΛΟΑΤ+» (Conner 2018: 400). Ο Ντομινίκ Ράιλι (Dominic Reilly) περιπλέκει αυτό το επιχείρημα με τη φυλή, συγκεκριμένα με τη λευκότητα, και μας προσφέρει μια πιο σύνθετη διατύπωση του πώς οι δυτικές αντιλήψεις για τη σεξουαλικότητα είναι τόσο στενά συνυφασμένες με τη λευκότητα ως ιδεολογία, που ακόμη και η συζήτηση για την queer σεξουαλικότητα καθίσταται δύσκολη. «Αυτό που τα υποκείμενα που έλκονται από το ίδιο φύλο παίρνουν, αποδίδουν και ανακατασκευάζουν για τους εαυτούς τους ως σεξουαλικότητα είναι εγκλωβισμένο στη γλώσσα και τους συμβολισμούς της ετεροκανονικότητας» (Reilly 2020: 281).

Πέρα από τα ευρύτερα πολιτικά ζητήματα, στην αρχική μου εμπειρία από την εφαρμογή, ένιωσα ότι υπήρχε υπόσχεση, ειδικά στην πολλαπλότητα των δηλωμένων επιθυμιών και βρήκα παρήγορο το ότι στην ηλικία μου υπήρχαν άτομα που δήλωναν ενδιαφέρον για εμένα, όσο προβληματική και αν φαινόταν κατά καιρούς η προτίμηση στους «ηλικιωμένους». Αντιλήφθηκα όμως, πολύ γρήγορα, ότι αυτή η προτίμηση με ωθούσε στην παγίδα του αδιεξόδου που η ίδια προκαλούσε, με την έννοια ότι ο «ηλικιωμένος» γίνεται μια παράσταση που στερεί από το άτομο τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και την προσωπικότητά του. Σύντομα καταντά ένας κουραστικός και επαναλαμβανόμενος ρόλος για τον ίδιο τον «ηλικιωμένο» που επιτελεί συνεχώς την «ηλικιωμενοσύνη» του και ίσως και για αυτούς που τον ποθούν ως τέτοιο.

Η επιθυμία μου να γίνω μάρτυρας της εικονικής εφαρμογής των νεο-ανακαλυφθέντων ελευθεριών διαψεύστηκε γρήγορα. Αυτό που αντιλήφθηκα στη συμπεριφορά και τα προφίλ πολλών χρηστών ήταν μια αυτάρεσκη απόλαυση στο «Grindr», η οποία δεν εμπίπτει σε συνειδητή πολιτική στάση. Οι χρήστες μοιάζει να υιοθετούν μια στάση σαν η επιθυμία να μην ήταν ποτέ πιο απελευθερωμένη και η απόλυτη ενσάρκωσή της να πραγματώνεται, παραδόξως, σε αυτόν τον εικονικό τόπο όπου το cruising έχει φοβερό ενδιαφέρον. Η ματαιωμένη αισιοδοξία μου σε συνδυασμό με το πολιτισμικό σοκ που βίωσα (που ήδη περιγράφηκε στην Εισαγωγή μου) με οδήγησαν στην κάπως πικρή διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη εφαρμογή φαίνεται να έχει αναπτύξει μια συγκεκριμένη κουλτούρα που μοιάζει να είναι ανεπαίσθητη και συνάμα δυναμικά παρούσα, ισχνή και συνάμα ευδιάκριτη. Πρόκειται για μια κουλτούρα όπου αυτό που μετράει αποκλειστικά είναι η απόλαυση των επιτελούμενων σεξουαλικοτήτων και της σεξουαλικής απόλαυσης ως εμπορεύματα. Παραδόξως, πρόκειται για εμπορεύματα χωρίς ιδιαίτερα μεγάλη αξία. Αντίθετα, προσλαμβάνονται ως αναλώσιμα (πράγμα που εκδηλώνεται έντονα στην απροθυμία να επαναλάβει ο χρήστης το σεξ με έναν εραστή που έχει ήδη γνωρίσει και συνευρεθεί μαζί του) και στερούνται συναισθήματος.

Ίσως η προσωπική μου ιστορία της τεταμένης ενσάρκωσης των ταυτοτήτων μου να αποτελεί εξήγηση για αυτού του είδους την κρίση που εκφράζω εδώ. Ήταν επίσης ένα μεγάλο αίσθημα δυσφορίας που προέκυψε από το κάλεσμα να καταθέσω τα αριθμητικά δεδομένα της φυσικής δομής του σώματός μου καθώς και τις κινητήριες επιθυμίες του. Η μεγαλύτερη δυσφορία έγκειται στην απαιτούμενη δήλωση του σεξουαλικού ρόλου ή της σεξουαλικής προτίμησης –το δυαδικό top ή bottom, και οι πιο πρόσφατες κατηγορίες του ευέλικτου top ή του ευέλικτου bottom, σαν να πρόκειται για προδιαγεγραμμένους και καθορισμένους ρόλους που τσιμεντώνουν την αμετάβλητη σεξουαλική συγκρότηση του σώματος. Ειδικά το δυαδικό top ή bottom είναι προϊόν πατριαρχικών δογμάτων των οποίων οι ρίζες μπορούν να εντοπιστούν στη διείσδυση ως την απόλυτη σεξουαλική πράξη που εξυπηρετεί έναν σκοπό που βρίσκεται πέρα από τη σεξουαλική ευχαρίστηση ή την εμπειρία της ολοκλήρωσης. Η διείσδυση σηματοδοτεί την ανδρική κυριαρχία και την πολιτική διάσταση της σεξουαλικής πράξης.

Τα προφίλ στο «Grindr» περιστρέφονται γύρω από αυτόν τον άξονα. Οι φωτογραφίες «πουλιών» (dick pics) και οι φωτογραφίες πισινών είναι στιγμές κατά τις οποίες αυτή η περιστροφή επαληθεύεται. Όπως έχω ήδη επισημάνει, αυτό είναι κατανοητό και αποδεκτό ως συνήθης πρακτική. Στην πραγματικότητα, ο Ντασγκούπτα (Rahit Dasgupta) (2022) συζητά τις dick pictures και την ανταλλαγή τους και μας προσφέρει εντυπωσιακές ιδέες για την παραγωγή, την κυκλοφορία και την κατανάλωση του αυτοδημιούργητου πορνό. Στο άρθρο του, ο Ντασγκούπτα προσφέρει μια συναρπαστική ανάγνωση της πρακτικής αυτής από την άποψη μιας υπερρεαλιστικής απεικόνισης της σεξουαλικότητας σε σχέση με τις ανήσυχες και ενοχλημένες ταυτότητες της Νότιας Ασίας. Ωστόσο, το ζήτημα παραμένει ότι αυτές οι ετικέτες που συνοδεύονται από τα σημαίνοντα αυτοπορνογραφικά φωτογραφικά άλμπουμ δεν μας επιτρέπουν να φανταστούμε τη σεξουαλικότητα πέρα από τον άξονα της διείσδυσης. Και ο Ντασγκούπτα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι παρά την αποσταθεροποίηση των ανδρικών ταυτοτήτων, η ετεροκανονική αρρενωπότητα, ιδίως στο γκέι πορνό, κυριαρχεί (Dasgupta 2022: 339).

Στην πραγματικότητα, αυτοί είναι οι όροι με τους οποίους ένα πατριαρχικό καθεστώς παράγει προνόμιο και υποτέλεια. Η ανάγκη που δημιουργεί η εφαρμογή για τον καθορισμό του σεξουαλικού γούστου κάποιου είναι κατανοητή, φυσικά. Κάποιος που επισκέπτεται το προφίλ μας πρέπει να αποκτήσει μια γρήγορη αίσθηση του ποιος ή τι είμαστε, τι μας αρέσει και τι ψάχνουμε. Παρ' όλα αυτά, ο κάθε ορισμός κουβαλάει τη θλίψη των στοιχείων που παραμένουν εκτός. Μια προσωπικότητα ορίζεται εξίσου από όσα δεν φαίνεται να αποτελούν μέρος της, αλλά στοιχειώνουν τον περίγυρό της. Ωστόσο, στην εφαρμογή το προφίλ απαιτεί

σαφείς ορισμούς και όχι αμφισημίες, ασάφειες, ή φαντασιώσεις. Και υπακούς στην εντολή να δημιουργήσεις έναν χάρτη της «Grindr» οντότητάς σου δίνοντας τις συντεταγμένες του σώματός σου, την εθνική σου ταυτότητα, μικρά θραύσματα της ιστορίας σου και προσδιορίζοντας τις επιθυμίες σου με την αυτοπεποίθηση της προσθήκης έξτρα υλικών σε παραγγελία για πίτσα. Αυτά τα στοιχεία εκτίθενται στη συνέχεια για να τα μελετήσουν οι άλλοι και να αποφασίσουν αν ικανοποιούν τις επιθυμίες τους, λες και η επιθυμία συμμορφώνεται με τύπους και εξισώσεις.

Η Selfie ως Αισθητική

Μέσα στο «Grindr» ως ένα πλαίσιο ψηφιακής κουλτούρας, η ανάπτυξη μιας αισθητικής από μια πρακτική εμπλέκει μια πλειάδα πολιτικών διαστάσεων. Η διαχείριση της αυτοπροβολής στο «Grindr» είναι μια περίπλοκη πράξη με περίπλοκους στόχους. Από την έρευνα των Χρυσοστόμου και Γαζή στην κατασκευή του δυνητικού εαυτού (2022) μαθαίνουμε ότι «ένα από τα πράγματα που το άτομο καλείται να κάνει κατά τη διαχείριση των εντυπώσεων είναι η σκηνοθεσία του εαυτού με τρόπο που να γίνεται αποδεκτός» (ό.π.: 111). Ταυτόχρονα, βλέπουμε και το φαινόμενο όπου αυτή η «υπόδυση ρόλου» επιτρέπει και τη φυγή στη φαντασίωση μια και οι διαδικτυακές ταυτότητες, όπως και οι αλληλεπιδράσεις, δεν είναι δεσμευτικές. Επιπλέον, ο συνδυασμός μη δέσμευσης αλλά και επιθυμίας για μια φαντασιακή προβολή του εαυτού βοηθά την αμυντική στάση απέναντι στις πιθανές απογοητεύσεις (ό.π.: 111).

Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα όπου η κατασκευή του δυνητικού εαυτού αποτέλεσε πηγή έμπνευσης με πολλές δημιουργικές προσεγγίσεις. Άλλες φορές η κατασκευή αυτή δεν φανερώνει καμία απολύτως έμπνευση. Πάντοτε, όμως, αυτές οι απαντήσεις που διαβάζονται ως κείμενο αποδίδουν διαφορετικά είδη αισθητικής που αξίζουν κριτική διερεύνηση. Η selfie είναι ένα τέτοιο κείμενο. Αποτελεί μια περίπλοκη και αποκαλυπτική αναπαράσταση του διαδικτυακού εαυτού. Στο πλαίσιο του κυπριακού «Grindr», αυτό που φαίνεται αρκετά συνηθισμένο είναι το γενικό κενό πλαίσιο της εφαρμογής, δηλαδή καμία εικόνα ή φωτογραφία. Αυτό το κενό αφήνει μια εντύπωση μυστηρίου και ταυτόχρονα μιας αδιάφορης απουσίας. Πέρα από τα άδεια προφίλ, οι selfies είναι δημοφιλείς, αν και οι selfies που περιλαμβάνουν το πρόσωπο είναι μάλλον σπάνιες στα δεδομένα των χρηστών στην Κύπρο. Πιο συνηθισμένες φαίνονται να είναι οι selfies που αφήνουν έξω το πρόσωπο και δείχνουν μόνο το σώμα, και μερικές φορές μόνο τα πόδια ή ακόμα και μόνο τα πέλματα. Τα σανδαλωτά ή γυμνά πόδια στην παραλία εί-

ναι μια δημοφιλής εικόνα που απευθύνεται σε ένα πιθανό φετίχ ποδιών ή σε έναν υπαινιγμό διακοπών, ζεστού καιρού και σέξι σωμάτων σε μια παραλία.

Ωστόσο, μεταξύ των πιο καθιερωμένων μορφών σκηνοθεσίας του εαυτού στο «Grindr» (και αλλού επίσης –στο «Facebook», για παράδειγμα) είναι εκείνη όπου η κινητή συσκευή στηρίζεται στα στοργικά δάχτυλα που την αγκαλιάζουν απαλά. Το πρόσωπο μπορεί να μην φαίνεται πολύ καθαρά, αλλά τα μάτια δίνουν την εντύπωση ότι είναι προσηλωμένα, χαμηλωμένα και κοιτάζουν τη συσκευή με γαλήνια αφοσίωση, το κεφάλι λίγο λοξό, το σώμα ισορροπημένο και σε ετοιμότητα, γλυπτό σε στάση αναμονής. Στην πραγματικότητα, η προσδοκία αναστέλλεται μέσα στη στάση και αφήνεται να ξεπαγώσει μπροστά στη σιωπηλή εντολή της κινητής συσκευής που υπάρχει στην εικόνα σαν φυλαχτό, σαν ιεροποιημένο αντικείμενο έτοιμο να αποδώσει τις μαντικές φράσεις οι οποίες αναμένονται από αυτό.

Αυτό που περιγράφω είναι το πιο δημοφιλές είδος selfie που περιλαμβάνει το κεφάλι και τον κορμό, ενώ μερικές φορές μπορεί να φαίνεται καθαρά ακόμα και το πρόσωπο. Είναι ενδιαφέρον ότι σε αυτού του είδους τις selfies, το σώμα φαίνεται να παίρνει μια ηρωική αλλά χαλαρή στάση που μερικές φορές θυμίζει τον Δαβίδ του Μιχαήλ Άγγελου. Σε όλες τις περιπτώσεις και σε όλες τις στάσεις και τις πόζες, η selfie μπορεί κάλλιστα να αντιπροσωπεύει την πιο θεμελιώδη τελετουργία της κουλτούρας του «Grindr», και όσον αφορά την επικοινωνία, είναι το πιο σημαντικό εργαλείο. Είναι ναρκισσιστική με έναν προφανή τρόπο, αλλά είναι και σύνθετη, καθώς επιτρέπει την αποκάλυψη και τη συγκάλυψη, την έκθεση και την απόκρυψη. Η selfie δεν είναι σε καμία περίπτωση ένα απλό προϊόν. Αντιθέτως, αντιπροσωπεύει ένα κρίσιμο στάδιο στην επιθυμία του υποκειμένου να επιτελέσει τη διαθεσιμότητά του ως σεξουαλικό και επιθυμητό σώμα. Επιπλέον, η κινητή συσκευή γίνεται σαφώς το κατ' εξοχήν τεχνολογικό φετίχ. Γίνεται ο πρωταγωνιστής αυτής της παράστασης, ο συνομιλητής του υποκειμένου, ο καθρέφτης των ονείρων και των παραμυθιών, το μαγικό αντικείμενο του μέλλοντος που προέρχεται από τα βάθη του παρελθόντος.

Ίσως η selfie αλλά και οι υπόλοιπες διαδικασίες αυτοπροσδιορισμού και αυτο-εξερεύνησης στο «Grindr» μπορούν να γίνουν οι νέοι χώροι ανακάλυψης για τους ανθρώπους που επιδιώκουν την ολοκλήρωση, τη σεξουαλική απόλαυση, την καλλιέργεια του σεξουαλικού τους εαυτού. Προτού προχωρήσει σε μια σύνθετη διατύπωση του κύριου επιχειρήματός του στο *Screen Love: Queer Intimacies in the Grindr Era*, ο Τομ Ρόουτς (Tom Roach) διαπιστώνει ότι αυτά που ονομάζει μέσα ενημέρωσης «από άνδρες για άνδρες», όπως το «Grindr», προσφέρουν εικονικές ευκαιρίες: «μια ευκαιρία να σκεφτούμε διαφορετικά για το ποιοι είμαστε και πώς σχετιζόμαστε με τους άλλους, μια ευκαιρία να συλλάβουμε την υποκειμενικότητα

και την ηθική με τρόπο που να έρχεται σε αντίθεση με τα κανονιστικά νεοφιλελεύθερα, ψυχολογικά και σεξολογικά πρότυπα » (Roach 2021: xvii). Από την άλλη πλευρά, πόση ελπίδα μπορούμε να επενδύσουμε σε αυτές τις εφαρμογές, ή μήπως δεν είναι θέμα ελπίδας αλλά απλώς μια πρακτική; Η απαισιοδοξία θα μπορούσε να συνεπάγεται δυσπιστία απέναντι στην τεχνολογία και, ως εκ τούτου, να υποδηλώνει μια συντηρητική και τεχνοφοβική στάση. Ωστόσο, το να είναι κανείς αισιόδοξος συνεπάγεται επίσης μια ρομαντικοποίηση της τεχνολογίας και δημιουργεί μια νοσταλγία για ένα ψηφιακό μέλλον με μεγάλες δυνατότητες για σεξουαλικές και ψυχικές εξερευνήσεις.

Σίγουρα, αυτό που φαίνεται να σηματοδοτεί μια απελευθερωτική ποιότητα στο «Grindr» δεν είναι τόσο η ίδια η εφαρμογή ή η κουλτούρα της όπως έχει αναπτυχθεί μέχρι σήμερα. Αυτό που είναι απελευθερωτικό είναι η ευρεία αποδοχή του και η έλλειψη ταμπού γύρω από τη χρήση του, ακόμη και από άτομα των κυρίαρχων ομάδων. Η εφαρμογή αυτή δεν έχει καμία σχέση με τα cruising places και τα μυστικά σημεία συνεύρεσης αποκλειστικά για γκέι άνδρες, οι οποίοι αναγκάζονταν να διαιωνίζουν την κουλτούρα της μυστικότητας και του ανείπωτου της επιθυμίας για σεξουαλική ολοκλήρωση με άτομα του ιδίου φύλου. Είναι ενδιαφέρον ότι αυτό που φαίνεται να είναι ο λόγος για την αναγνώριση και αποδοχή της εφαρμογής είναι η διαμεσολάβηση της ψηφιακής τεχνολογίας και η ευρέως αποδεκτή αξία της συνδεσιμότητας. Το να είσαι online και να μπορείς να παραμείνεις online ισούται με πολιτισμό στη σημερινή ιδεολογία της τεχνολογίας. Εμπνέει σεβασμό και οι δυνατότητές του γίνονται σεβαστές ανεξαρτήτως ιδεολογικών τάσεων.

Συμπεράσματα

Τα τακτοποιημένα τετράγωνα των προφίλ αντιπροσωπεύουν μια προσεκτικά καθορισμένη τάξη που εμπεριέχει την επιθυμία με τρόπο που την καθιστά τεχνολογικά διαχειρίσιμη. Οι διάφορες κατηγορίες βρίσκονται κάτω από αυτή την εμφάνιση της τάξης. Vers bottom, vers top, bottom, top –αυτές μάλλον είναι οι επικρατέστερες διαμορφώσεις που οριοθετούν τις κατηγορίες και καθιστούν τις επιθυμίες του υποκειμένου αναγνωρίσιμες από τους άλλους χρήστες. Εκτός από τις κατηγορίες, θα μπορούσε κανείς επίσης να τις ονομάσει διαμερίσματα, ένας όρος που λειτουργεί ωραία αν ευθυγραμμιστεί με το μοτίβο των τακτοποιημένων τετραγώνων. Ωστόσο, υποδεικνύοντας τους σημαινόμενους ρόλους, αυτές οι κατηγορίες παραπέμπουν επίσης στη βία με την οποία η κατηγοριοποίηση επιβάλλει

τη δική της τάξη και επιμένει σε μια κανονιστική συμμετρία στη σεξουαλική ενσάρκωση –το δίπολο ενεργητικός / παθητικός (top / bottom), λόγου χάριν. Επίσης, αυτές οι κατηγορίες επιφέρουν και μια αμηχανία στο σώμα όταν προσπαθεί να φαντασιωθεί τη στιγμή της μεταμόρφωσης που δύναται να επιφέρει η στιγμή της σεξουαλικής εκπλήρωσης. Ακόμη και όταν πρόκειται για ένα συγκεκριμένο είδος επιθυμίας που πρέπει να εκπληρωθεί, οι διαδικασίες του σώματος και οι σεξουαλικές ενέργειες της φαντασίας είναι αδύνατον να χαρτογραφηθούν από την ετικέτα «παθητικός» (bottom), για παράδειγμα.

Κάτι που βρίσκω ιδιαίτερα ελκυστικό είναι ο πολιτισμικός πλούτος των ατόμων που δημιουργούν προφίλ. Υπάρχει κάτι το αποκαλυπτικό, ακόμη και παρήγορο στην αποκάλυψη αυτού του πλούτου. Για παράδειγμα, λόγω ενός λάθους στην τοποθεσία, ένας Ιρακινός που ζει στην Τουρκία εμφανίστηκε να βρίσκεται λιγότερο από ένα χιλιόμετρο μακριά. Ομοίως, έχω ανταλλάξει κάποια μηνύματα με έναν Υεμενίτη και έναν Κούρδο που ζουν στο βόρειο τμήμα του νησιού, το οποίο δεν ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς και με Ιορδανούς, Σύριους, Άγγλους και Αιγύπτιους μεταξύ πολλών άλλων, που ζουν στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν υπάρχει τίποτα απλό ή συνηθισμένο σε αυτές τις συναντήσεις. Μαρτυρούν πολύπλοκες συνθήκες και πολυεπίπεδες αφηγήσεις προσωπικών και συλλογικών ιστοριών. Συχνά, πρόκειται για ιστορίες πολέμου, καταστροφής, βίας και φυγής. Ακόμα και η καθημερινή επιβίωση πρέπει να είναι περίπλοκη για κάποιους από αυτούς τους ανθρώπους πίσω από τα προφίλ, όσο γεμάτα ή άδεια και να είναι. Ωστόσο, το «Grindr» δεν είναι μια εφαρμογή με πολιτικό όραμα. Δεν είναι ένας χώρος που συμπονά τις τραγωδίες των ανθρώπων, υμνεί τον κοσμοπολιτισμό και ενθαρρύνει τις πολιτιστικές ανταλλαγές. Άλλωστε, αυτός ο σεξουαλικός κοσμοπολιτισμός, αν μπορούμε να τον ονομάσουμε έτσι, προκύπτει από τη συμμετοχή των χρηστών και δεν αποτελεί καθόλου προτεραιότητα της εφαρμογής. Έτσι, τα βιώματα και οι προσωπικοί αγώνες που διαδραματίζουν έναν κρίσιμο ρόλο στις γνωριμίες και στις σχέσεις των ανθρώπων, παραγκωνίζονται. Με άλλα λόγια, πρόκειται για μια παγκόσμια εφαρμογή γνωριμιών όπου οι παγκόσμιες ιστορίες αποβάλλονται, το ίδιο και οι ιδιαιτερότητες. Η αναγνώριση της αξίας αυτού του κοσμοπολιτισμού βρίσκεται πέρα από την κουλτούρα της εφαρμογής, κάτι που είναι ίσως αναμενόμενο. Διότι, το «Grindr» δημιουργεί την εντύπωση ότι αναλαμβάνει τις επιθυμίες των γκέι ανδρών και τις μετατρέπει σε εκπολιτιστικό έργο, εφαρμόζοντας ένα είδος τάξης που θυμίζει αποικιακή καταγραφή πάνω στο σώμα και τις επιθυμίες των υποκειμένων της αποικίας.

Παραμένω προβληματισμένος καθώς αποφασίζω την πλήρη διαγραφή του προφίλ μου στο «Grindr» και αναλογίζομαι τη συγγραφή αυτού του άρθρου ως ένα

ερευνητικό αλλά και στοχαστικό ταξίδι. Αυτή η σύντομη έρευνα, μου επέτρεψε να εξερευνήσω ιδέες και αντιλήψεις μιας συνεχώς μεταβαλλόμενης ψηφιακής πραγματικότητας αλλά και της δικής μου συμμετοχής ως ευθύνη απέναντι στο άτομό μου αλλά και το ανθρώπινο περιβάλλον. Αναλογίζομαι τις εμπειρίες που βίωσα στην εφαρμογή. Όπως αναφέρω και πιο πάνω στην εισαγωγή μου, κάποιες εμπειρίες μου προκάλεσαν γέλιο, άλλες είχαν μεγάλο ενδιαφέρον, κάποιες ήταν αλλόκοτες. Δεν ήταν όμως ποτέ ευτυχισμένες και τις βίωσα όλες με ανασφάλεια. Το προνόμιο συγγραφής αυτού του άρθρου σε συνδυασμό με την προσωπική αφήγηση μου απέφερε πνευματικό κέρδος, αν μπορώ να το θέσω ως τέτοιο, εφόσον μου επέτρεψε να αναστοχαστώ την εφαρμογή και τις τεράστιες πολιτισμικές της προεκτάσεις στο πρώτο πρόσωπο. Και αυτό που παραμένει σημαντικό είναι η διάθεση να φανταστούμε την ύπαρξή μας σε ένα αδυσώπητο κοινωνικό περιβάλλον όπου οι αγώνες για πολιτικές ελευθερίες δεν εκπληρώνονται άμεσα, ούτε εξαργυρώνονται με τη δημιουργία προφίλ και τη συνεχή σύνδεση.

Αναφορές

Βιβλία

Μπάουμαν, Ζύγκμουντ. 2021. *Ρευστή αγάπη: Για την Ευθραυστότητα των Ανθρωπίνων Δεσμών*. Αθήνα: Εκδόσεις Βιβλιοπωλείον της Εστίας.

Reilly, Dominic James. 2020. Gay men, Grindr, and the racialisation of 'desire as sexuality': a psychosocial investigation. Αδημοσίευτη Διατριβή. https://eprints.bbk.ac.uk/id/eprint/45864/)

Roach, Tom. 2021. *Screen Love: Queer Intimacies in the Grindr Era*. Albany: State University of New York Press.

Turkle, Sherry. 2011. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*, Νέα Υόρκη: Basic Books.

Άρθρα σε περιοδικά

Bryan, Austin. 2019. «Kuchu activism, queer sex-work and "lavender marriages," in Uganda's virtual LGBT safe(r) spaces». *Journal of Eastern African Studies* 13(1): 90–105. https://doi.org/10.1080/17531055.2018.1547258

Bonner-Thompson, Carl. 2017. «"The meat market": production and regulation of masculinities on the Grindr grid in Newcastle-upon-Tyne, UK». *Gender, Place & Culture* 24:11, 1611-1625. https://doi.org/10.1080/0966369X.2017.1356270

Cassidy, Elija & Wang, Wilfred Yang. 2018. «Gay men's digital cultures beyond Gaydar and Grindr: LINE use in the gay Chinese diaspora of Australia». *Information, Communication & Society*, 21:6, 851-865. https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1437201

Choi EP-H, Wong JY-H, Lo HH-M, Wong W, Chio JH-M, Fong DY-T (2016) «The Impacts of Using Smartphone Dating Applications on Sexual Risk Behaviours in College Students in Hong Kong». *PLoS ONE* 11(11): e0165394. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0165394

Conner, T. Christopher. 2019. «The Gay Gayze: Expressions of Inequality on Grindr». *The Sociological*

Quarterly 60(3): 397-419. https://doi.org/10.1080/00380253.2018.1533394

Dasgupta, K. Rohit. 2022. «'Grindr is basically interactive porn': ethnographic observations from Kolkata on queer intimacies and 'pic exchange' on Grindr and PlanetRomeo». *Porn Studies* 9(3): 339-345. https://doi.org/10.1080/23268743.2022.2040384

Kokas, A. (2022). «Data Trafficking and the International Risks of Surveillance Capitalism: The Case of Grindr and China». *Television & New Media* 00(0). https://doi.org/10.1177/15274764221137250

Tziallas, Evangelos. 2015. «Gamified Eroticism: Gay Male "Social Networking" Applications and Self-Pornography». *Sexuality & Culture* 19: 759-775. https://doi.org/10.1007/s12119-015-9288-z

Evripidou, Dimitris. 2020: «The interrelationship among Cypriot Greek, Standard Modern Greek, and masculinity: doing straight (-acting) masculinity on Grindr». *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1800020

Karayanni, Stavros Stavrou. 2018. «Anamnesis and queer poe(/li)tics: Dissident sexualities and the erotics of transgression in Cyprus». *Journal of Greek Media & Culture*, 4(2): 239-254. https://doi.org/10.1386/jgmc.4.2.239_1

Άρθρα σε συλλογικούς τόμους

Ντάβου, Μπετίνα. 2007. «Από τον καθρέφτη στην οθόνη: Σκέψεις για την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού στο διαμεσολαβημένο κόσμο». Στο *Θέματα ψυχοδυναμικής και ψυχοκοινωνικής παιδοψυχιατρικής*. Α' Τόμος, 159-178. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης.

Χρυσοστόμου, Ανδρέας & Αγγελική, Γαζή. 2022. «Δυνητικός Εαυτός και Ψηφιακή Σεξουαλική Ταυτότητα Ανδρών Χρηστών Γεωκοινωνικών Εφαρμογών Γνωριμιών. Μελέτη Περίπτωσης: GRINDR». Στο *Σημείο Δι-επαφής: Συντροφικότητα και σχέσεις οικειότητας στην ψηφιακή εποχή*, 107-145. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Kamenou, Nayia. 2011. «Queer in Cyprus». Στο *Queer in Europe* (Queer Interventions Series), 25-40. Surrey: Ashgate.

YouTube Video

Halberstam, Jack and Zach Stafford. "Talk: Queer Narratives with Zach Stafford and Jack Halberstam". Museum of Contemporary Art Chicago, February 21, 2019. YouTube video, 1:20. https://www.youtube.com/watch?v=zozvOeRtuUc.

Σημειώσεις

1. Η συγκεκριμένη εικόνα θυμίζει τα σχόλια του Ζ. Μπάουμαν (Zygmunt Bauman) για τον έρωτα, την επιθυμία και την όρεξη σο βιβλίο του Ρευστή Αγάπη: Για την Ευθραυστότητα των Ανθρωπίνων Δεσμών (2021).